

FOTOGRAF SANATI ÇERÇEVESİNDE DEĞİŞEN ALGILAR VE GÖRME BİÇİMLERİ

Ahmet Süreyya KOÇTÜRK¹

ÖZET

Bu makalede, görsel üretim teknolojisinin gelişimi ile birlikte fotoğraf sanatının değişime uğradığı ve bunun sonucu olarak fotoğrafların biçim ile içeriğinde değişiklikler olduğu konu olarak seçilmiştir. Bu dönemde yaşanan değişimler fotoğraf sanatını etkilemiş ve bu sanatta yeni anlatım tarzları ve böylece yeni anlatım dili meydana gelmiştir. Yeni oluşan görme biçimleri, fotoğrafı bir anlatı haline dönüştürmüş ve bilimsel bir forma sokmuştur. Bu nedenle 'olanı' gösteren bir form olan fotoğraf, sanatçının devreye girmesiyle 'olmalı' bir biçime yani bir fotoğraf sanatı olarak anlatıya dönüşmektedir. Bu makalede, bir fotoğraf sanatçısının fantazi formlar katılarak oluşturulan manipülasyon çalışmaları oluşturabileceği iddia edilmiştir. Bu doğrultuda yedi çalışma örnek olarak seçilmiş olup, fotoğraflarda yapılan manipülatif değişimlerin yeni bir anlatı oluşturmaya yönelik çabalar olduğu sergilenmiştir. Fotoğraf sanatının bu manipülatif çabalarla oluşturulan anlatı yapısı, dünyayı algılama biçimlerine katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Fotoğraf, Algı, Kolaj, Manipülasyon

---

¹ Yardımcı Doçent T.C.İstanbul Arel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi / Grafik Tasarımı Anasanat Dalı

CHANGING PERCEPTIONS AND VISUAL FORMS ON FRAMEWORK PHOTOGRAPH ART

Ahmet Süreyya KOÇTÜRK²

ABSTRACT

In this article, the subject was chosen that with the development of visual production technology, the art of photography has changed, and as a result, photographs have been changed in form and content. The changes that took place in this period influenced the art of photography and this new style of expressions and thus the new language of expression has occurred. The new forms of seeing have transformed the photograph into a narrative and put it into a scientific form. For this reason, the photograph, which is a form showing 'what', is transformed into a style of painting, that is, a style that has to be 'must' when the artist enters the circuit. In this article, it is claimed that a photographer can create manipulation studies by participating in fantasy forms. Seven works in this direction were chosen as examples and it was demonstrated that manipulative changes in photographs are efforts to create a new narrative. The narrative structure created by these manipulative efforts of the photographic art is considered to contribute to the ways of perceiving the world.

Keywords: Photography, Perception, Collage, Manipulation

---

² Associate Professor T.C.İstanbul Arel University Faculty of Fine Arts / Head of Department of Graphic Design, ahmetkocturk@arel.edu.tr

GİRİŞ

Sosyal yaşam biçimlerinin değişim süreci ile birlikte; toplumsal yaşamı şekillendiren unsurların neredeyse tümünde değişiklikler meydana gelmiştir. Teknolojik gelişmeler ilk önce savunma alanında başlamış ABD ve Sovyetler Birliğinin uzay yarışı bu gelişmeyi tetikleyen ana unsurlar olmuştur. Teknolojik gelişmelerin gündelik yaşamı olduğu kadar sanatı da etkilediği görülmektedir.

Görsel üretim tekniklerinin bu gelişmeler ışığında çeşitlilik göstermesi ve 1970 ve 80'li yıllarda kişisel bilgisayarların ortaya çıkması ve nihayetinde dijital üretim yollarının hayata geçmesiyle; görsel algılar, görme biçimleri, mesaj ve mesajın iletimi gibi değerlerde değişimler yaşanmıştır. Bununla birlikte, toplumsal yaşamında aynı paralellikte değiştiği göz önüne alındığında; yeni üretim teknikleri ve bu tekniklerin yaygınlaşması mevcut toplumsal alışkanlıkların yeniden şekillenmesinin temel nedenlerinden olduğu görülmektedir. Toplumsal değişiklik, fiziki çevrenin birey üzerine etkisi ve davranış biçimlerinin yeniden kodlanması, yaşam biçimine etkisiyle kendisini göstermektedir. Olağanüstü yeni buluşlar ve bu buluşların bireyin yaşamının bir parçası olmasıyla; yeniden adlandırılan alışkanlıklar, beğeniler, iletişim biçimleri olarak varlık kazanması, iletişim yöntemlerinde değiştiğini göstermektedir.

1988 - 1989 yıllarında Sir Tim Burners Lee'nin İsviçre'nin Cern kentinde "html" adlı dili bulması ile internet oluşturulmuştur (Lee, 2017:1). İnternet günümüzde Sosyal Medya olarak adlandırılan hiper gerçek dünyaların da temelini oluşturmaktadır. Http yani Hyper Text Transfer Protokülü bilgiye ulaşmakta tüm engelleri kaldırmış, bilgi dünyanın her bölgesinde, her bir bireyin kolaylıkla ulaşacağı hale gelmiştir. Bunun sonucu olarak; uzmanları için üretilmiş bilgisayar uygulamaları yine uluslararası bir ağ olan international Network bilinen adıyla internet ile tüm dünya insanların kolaylıkla ulaşacağı veriler olmuştur. Resim ve grafik üretilmesini kolaylaştıran bilgisayar uygulamalarının yaygınlaşması üretimin şeklini değiştirmiştir. Bunun sonucunda sanatçılar kalem veya fırça yerine bilgisayar programları kullanarak klavye, mouse ve çeşitli giriş cihazlarıyla resim üretmeye başlamışlardır.

Grafik, Fotoğraf, Animasyon ve Mimari gibi uzmanlıklar için geliştirilen uygulamalar; herhangi bir bireyin ulaşabildiği, öğrenebildiği hatta üretim yapabildiği dijital üretim yöntemleri haline dönüşmüştür.

Bununla birlikte, özellikle taşınabilir bilgi işlem destekli aygıtların toplumsal yaşamın birer parçası olmasıyla, bu iletişim yöntemlerinin zenginleştiği hatta görsel tarafıyla doruklara ulaştığı görülmektedir. Cep aygıtları ile birey Fotograf çekebilme, filtreleyecek uygulamalar indirerek; refleks kamera yöntemlerinin usta Fotograf sanatçıları kısıktırarak şekilde görseller oluşturulabilmektedir.

Binlerce uygulamayla birey; içinde gizli kalmış yeteneklerini ortaya çıkarma fırsatı elde etmektedir. Her satılan taşınabilir aygıtlarla o ölçüde yeni heyecanlar yaşayan milyarlarca birey içindeki gizli heyecanla tanışmakta; farkına varmadan görsel sanatların kendisini bu gerçeğe barışık şekilde yeniden var etmesi gerektiğini hatırlatmaktadır.

Yaşamı kolaylaştıran teknoloji beraberinde algıları değiştirmekte; tüm değerler yeniden kodlanarak var olmakta ve görsel sanatlar da kendisini yeniden biçimlendirme yolları ile yeniden varlığını sürdürme yolları bulmaktadır. Deneysel sanatın veya diğer bir adıyla Avangart sanat'ın bu yeni biçimleri ve sanatçıları olabildiğince hür üretim yöntemlerine artık mikro çipleri, ekran çözünürlüklerini, retina ekranları, hareketli görüntüler gibi teknolojinin sunduğu materyalleri kullanarak, dijital üretim tekniklerini harmanlama ve eserler verme yollarını aramaları şaşırtıcı değildir. Üretim tekniklerinin ve anlayışlarının değişmesi kabul görmekte pek taraftar çekmesede, mevcut sistemin dayattığı yeni koşulları kendi gerçeği olarak kabul eden sanatçının yeni biçimler aramasını da engellememektedir.

Bir bakıma dejavu yaşanmıştır, Endüstri Devrimi ile karşı karşıya kalan William Morris'in başlattığı ve direndiği Art&Craft hareketine benzer red edişler olsada, günün sanatçıları dijital üretim teknikleri ile birlikte var olma yollarını yine bu yeni dijital çağın sanatı ile belirlemeye başlamışlardır. "1861'de William Morris tarafından İngiltere'de kurulan Arts&Crafts'tan Almanya'da Jugendstil'ee dönüşecek olan, Fransa ve Belçika'daki Art Nouveau'ya kadar, bütün bu akımlar yozlaşmış örneklerin bitip tükenmek bilmemesine kopyalanmasına karşı çıkan ve ortaçağ zanaatkarlarının yaratıcılığına dönüşü salık veren tek bir akımdır aslında"(Weill, 2007:14). Toplumsal gelişmişlik ve üretim yöntemlerinin çeşitliliği görsel sanatların yeniden biçimlenmesini ve yeni üretim yolları bulmasının da önünü açmaktadır.

Görselin öyküsünü anlatış yöntemlerinde teknolojinin kullanılması kendine özgü dilleri meydana getirmiş, malzemenin kendisinin yanısıra; toplumsal değişim ile birlikte

FOTOGRAF SANATI ÇERÇEVESİNDE DEĞİŞEN ALGILAR VE GÖRME BİÇİMLERİ

iletişim dillerinde de değişiklikler yaşandığı saptanmaktadır. Taşınabilir aygıtlarla kurulan iletişim önceleri ses ve bir takım text metinlerle yapılıyorken; bu giderek görsellerle hareketli ve canlı çevrimiçi görüntülerle yapılmaya başlanmıştır. Bu iletişim yöntemleri ile hızlı daha hızlı bir yaşam biçimine uygun hareket etmeye çalışan bireylerin ve elbette topluluğun ve yeni iletişim yollarının yeni biçimlerle var olduğu saptanmaktadır. Hızlı iletişimin sonucu olarak oluşan kısa kelimeler ve mesajın yine görsellerle iletilmesi bu yeni algının gerektirdiği bir sonuç olarak ortaya çıkmaktadır. Yeni oluşan bilinç mesajın iletilmesi için kendi dilini oluşturmaktadır. Bireyler mesajı iletme için oldukça kısaltılmış kodlar kullanırken; kendilerini ifade etmeye çalışmak için yazmak veya üretmek yerine belirli görselleri kullanarak "aslında ifade etmek istediğim bu" diyerek paylaşımlarda bulunarak mesaj iletme yöntemlerini kullanmaktadırlar. Bu oldukça kısa anlatım yöntemi yani görselleri paylaşarak, konuşmaya veya yazmaya gerek duyulmadan "aslında bu görseldeki gibi düşünüyorum" veya "ben tam bu şekilde görüyorum" gibi yeni bir iletişim yaklaşımı içinde olmaları ile yeni bir iletişim bilincinin oluşturulduğu anlaşılmaktadır. İnsan kendi iradesi dışında var edilenlerle, birbirinden kopuk parçalarla iletişim kurmaya çalışmakta, bir nevi kolajla bu iletişim sağlanmaktadır. Birbirinden kopuk görsel imgelerle "aslında ben bunu anlatmaya çalışıyorum" "bakış açım tam da bu" dediği paylaşımlarla ve diğer iletişim yöntemleri ile kolajın tam kendisiyle iletişim kurmakta olduğu görülmektedir. Yeni teknolojiler sayesinde oluşan yeni görme biçimleri genelde sanatta, özelde ise fotoğraf sanatını etkilediği ve biçimlendirdiği görülmektedir.

Bu çalışmada bireyin yeni görme biçimlerinin ve algılarının Fotoğraf sanatına nasıl yansıtıldığının üzerinde durulmuştur. Bu maksatla betimleyici bir çalışma yapılmış Fotoğraf sanatının yeni teknolojik araçlarla algılar ve görme biçimlerini değiştirdiği iddia edilmiştir. Yeni görme biçimleri ve algıların fotoğraf sanatına yansıtılmasıyla yeni sanat biçimleri ve şekilleri meydana gelmiştir. Bunlardan birisi de kolajdır.

Kolaj Nedir?

"Kolajın tanımlamasını ilk yapan, plastik sanatlar alanında olduğu kadar yazınsal alandaki kullanımları konusunda kuramsal öneriler getirenlerin başında Louis Aragon gelmektedir. Onun Kolajlar başlıklı derlemesi (Aragon 2015), bu konuda kendince tanımlamalar yapan başka kuramcılara esin kaynağı olmuştur. Florian Rodari, Jacqueline Bernard, Antoine Compagnon, Grup µ üyeleri (Jacques Dubois, Francis Pire, Hadelin Trinon et Philippe Minguet), Gérard Genette, Marc Angenot, her ne kadar kendileri kolaj

konusunda değişik kuramsal öneriler getirmişlerse de, L. Aragon'un bu konuda ilk girişimi başlatanlardan olduğu konusunda hemfikirdirler.

Aragon'un kolaj konusundaki kuramsal tanımlamaları baştan sona belli bir bütünlük içerisinde tüm yönleriyle irdelenmemiştir. Bir kolaj tanımlaması bağlamında daha çok yalın bir gönderge olarak kullanılmakla yetinilmiştir. Kuşkusuz onun kolaj tanımlamaları tamlık, kesinlik sunmaktan uzak olsa da derlemelerden oluşan yapıtı konuyu bir ilk (ve temel) giriş bağlamında gündeme getirmesi bakımından önemlidir. 1960'lı yıllarda metinlerarasılık, söylemlerarasılık ya da göstergelerarasılık başlığı altında önerilen kavramların yanında, onlarla iç içe kullanılan, bu türden alışveriş işlemlerini belirten bir imge olarak öne çıkması/çıkarılması, metnin yazınsallığının bir ölçütü olarak sunulması Aragon'un kavram konusundaki kuramsal ve pratik katkısını alabildiğine dikkate değer bir konuma getirmiştir (Aktulum, 2016:1-6).

Aragon'un kolaj konusundaki tanımlamaları, saptamaları, belirlemeleri, çözümlenmeleri, değişik sanatçı ve yazarlarca kullanımına ilişkin gözlemleri ağırlıklı olarak 1923 tarihli "Max Ernst, peintres des illusions" (Bir yanılsamalar ressamı Max Ernst) başlıklı yazısı; kökeni 1930 yılına uzanan ve kolajlar sergisi kataloğunun önsözünü oluşturan "la Peinture au défi"si (Meydan okuyan resim); bir diğeri de 1965 tarihli romanı les Beaux Quartiers'nin (Kibar Semtler) önsözünde yer verdiği "la suite dans les idées"de (Fikirlerde süreklilik); kolajın tarihsel gelişimine ilişkin kimi gözlemleri ise "Collages dans le roman et dans le film" (Roman ve filmde kolaj) başlıklı yazısında karşımıza çıkmaktadır. Hem plastik sanatlarda hem yazınsal alanda ve değişik türlerde, değişik sanatçı ve yazarlardaki karşılıklarına ilişkin gözlemleri, dağınıklık sunsa da, Kolajlar'da yine yer bulmuştur.

XX. yüzyılın en önemli yeniliklerinden biri olarak kabul edilen, daha önce var olan yapıtlardan, nesnelere, iletilerden belli sayıda unsuru alıp yeni bir yapıt içerisine sokmaya dayanan kolajın (yapıştırma), çoğunlukla, 1910'lu yılların başında plastik sanatlar (resim) alanında doğduğu söylenir. "yapıştırma resim" olarak da bilinen kolaj yöntemi, yüzyılın başlarında kübist ressam Braque ve Picasso'nun uyguladıkları gibi, gazete ve duvar kâğıdı, kumaş, posta pulları, afişler, fotoğraflar, ip parçaları (Miró), yapraklar, böcekler (Picasso) vb. buluntu nesnelere bir pano ya da tuvalde, çoğunlukla da boyanmış yüzeylerle birlikte kullanılmasına, sanat dışı bir gerçekliğe ait bir unsurun bir tuvalin üzerine yapıştırmaya, böylelikle onu resmin düzenlenişinin bir hareket noktası

FOTOGRAF SANATI ÇERÇEVESİNDE DEĞİŞEN ALGILAR VE GÖRME BİÇİMLERİ

yapmaya dayanır. Sanatçı, resminin değişik bölümlerini yapıtında yer verdiği bir nesneye göre düzenler. Nesne resmin düzenleyicisi olup onun sözdizimini belirler. Resim dışı unsurları bir araya toplayıp montajlamaya dayandığına göre, kolaj yöntemi, içerisinde yer aldığı yapıtta bir ayrışıklık etkisi yaratır. Buna göre Braque ve Picasso'nun yapıtları bir süreksizlik, kopukluk, ayrışıklık özelliği sunarlar. Resim yapmazlar, sanki ayrışık unsurları bir araya getirirler (bu bakımdan kolaj bir alıntı işlemi gerçekleştirmektir). Bununla birlikte kolaj kullanımının doğasına uygun olarak, ayrışık unsurlar rastlantısal bir üst üste yığıma, yan yana koyma işleminin ötesinde belli bir bildiri (toplumsal, siyasal vb.) vermek adına buluşturularak benzeşiktirirler.

Böyle bir kullanımın olası ilk anlamı klasik/akademik sanat karşısında gerçeklik algısını yenileyen modern bir sanat anlayışının çıkarılmasıdır. Gerçekten de resmin düzenleyimini ayrışık unsurların verileri üzerine kurgulamak işlemi olan, Braque, Picasso, Miró, Juan Gris gibi çok sayıda uygulayıcısı bulunan kolaj, buluntu nesnelere yan yanılığıyla geleneksel, akademik sanat anlayışını tersyüz eden bir yöntem olarak sanatta avangardın kapısını aralayan bir buluş biçiminde algılanmıştır. Temel özelliği bütünlük olan klasik yapıt anlayışını sorgulamaya alan bu yöntem ile sanatın doğası ve işlevi alabildiğine farklılaşmıştır. Hem yaratı üzerine düşünme hem kriz içerisindeki bir toplumu, dünyayı kendince biçimlendirme aracı olarak kolaj, dönemin havasını yansıtmaya işlevi yüklenmiştir. Böylelikle sanatçıya özel, özgül bir değere (statü) yüklenerek sanatsal yaratının yönelimi üzerine bir düşünme ve anlatma biçimi olmuş, ilk anda göze çarpan parçalılık ve ayrışıklık özelliğiyle, alabildiğine sanayileşme yoluna giren toplumun/toplumların eğretilmeli bir yansıması durumuna gelmiştir.

Kolajın bir imge olarak, eğretilmeli kullanımına, Aragon başta olmak üzere, değişik yazarların yapıtlarında sıklıkla rastlanmaktadır. Kimilerince Amerikalı yazar Brion Gysin'den ödünç alınan, yazınsal alanda daha çok 1959 yılında William Burroughs'un yapıtlarında kullanıma sokulan ve cut-up olarak adlandırılan kullanım, plastik sanatlar alanında karşılık bulan kolaj yerine yeğlenmektedir. Bununla birlikte kolajın bir imge olarak metinlerarasılığın en bilinen yöntemlerinden olan alıntı ve gizli alıntı/aşırma ile yanyana, hatta iç içe kullanıldığına sıklıkla tanık olmaktadır. Yeni metin kuramcılarının çalışmalarında, bir yazma yöntemi olarak metinlerarasılık görüngüsünde gündeme gelen kolaj, yapıtların (özellikle postmodern olarak adlandırılan) ayrışıklık boyutunu dışlaştırarak çoksesli bir yapılanmanın önünü aralayan bir uygulama da

olmuştur. Metinlerarası ilişkilerin kuramsal düzlemde tanımlamalarının yapılmasının ardından kolaj yöntemi (ya da cut-up) yazınsal metinlerde geniş bir uygulama alanı bulmuştur (Aktulum, 2016:3-18).

DİJİTAL ÇAĞIN SANATI

İmgenin hızlı ve kesik kesik montajı; sinema, fotoğraf ve diğer sanatlarda da kendini gösterirken; baskı teknolojilerinin gelişim süreci göz önüne alındığında yine gazete, kitap dergi gibi örneklerde de kendini göstermektedir. Üretim tekniklerinin bu kesik ve parçalanmış parçacıkları ve yöntemleri bugün gündelik hayata çok daha hızlı adapte olmakta ve kendine ait dilleri oluşturmakta olduğu saptanmaktadır.

Sanatçı bu parçalanmış ve/veya birbirinden kopuk sahneleri yeniden bir araya getirerek yeni bir anlatım dili bulmaya zorlanmıştır bir anlamda. Bu yenilikçi sanatçıların yeniden oluşturacakları bir dil olarak kendisini göstermektedir. Kolajın olanaklarıyla betimlenen ve birleştirilen anlamlaştırılan görsel arayışlar bugünün Avangart sanatçılarının sıklıkla başvurduğu bir yöntem olarak karşımıza çıktığı görülmektedir. Görsel sanatların hızlı gelişen bu sürece kendisini uydurmaya çalışması ve yeniden üretim yolları bularak varlık kazanması gerektiği anlaşılmaktadır.

Grafik Tasarım üretim yöntemlerini teknoloji ile iç içe olması fotoğraf içinde geçerlidir. Camara Obscura'nın hayali resmetmesi ve Joseph Nicéphore Niépce'nin 1826'da yaptığı ilk denemelerin ve yüzey üzerine görüntü oluşturma çabalarından günümüze; ışık ustaları ve teknolojisi çok yol almıştır. Foto gerçeklik özellikle fotoğraf endüstrisinin gelişmesi sonucu taşınabilir aygıtlara hayal edilemeyecek çözünürlüklerle ışığı resme çevirmekte yine taşınabilir fotoğraf aygıtlarına düzenleme uygulamaları yüklenerek mümkün olduğunca kolay hızlı ve mükemmel sonuçlar üretebilecek seviyeye ulaşmaktadır. Fotoğraf sanatçıları; ışığın duyarlı yüzeyi etkilemesi ile yetinmeyerek yüzey üzerine ışıkla görüntü oluşturma çabalarına avangard bakış açıları ile yaklaşmaya başladıkları gözlenmektedir.

"Doğada düz olarak ilerleyen ışık dalgaları, nesnelerin alt ve üst noktalarından yansıyarak ilerler, İlerleyen ışık dalgaları, ışık geçirmeyen bir yüzeyle karşılaştığında bu yüzeye çarparak yansır ve yönünü değiştirebilirler. Eğer ışık geçirmeyen yüzeyin üzerinde bir delik varsa, nesnenin alt ve üst noktalarından gelen ışık dalgaları delikte birleşir, yani delikte toplanır ve deliği geçtikten sonra birbirinden ayrılarak ilerlemesine

FOTOGRAF SANATI ÇERÇEVESİNDE DEĞİŞEN ALGILAR VE GÖRME BİÇİMLERİ

devam eder. Işıkla ilgili bukuralı, görüntüyü ortaya çıkartan karanlık kutu açısından şöyle düşünmek gerekir. Nesneden gelen ışık dalgaları karanlık kutunun yüzeyi üzerindeki iğne deliğinde toplanarak birleşir ve delikten kutunun içine giren ışık, kutunun karşı yüzüne çarptığı yerde nesnenin alt-üst ve sağ-sol ters daire şeklinde görüntüsünü oluşturur. Bu basit aygıtın adı Camara Obscura'dır. Latince Camera :Oda anlamına, Obscura:karanlık anlamına gelmektedir" (Kılıç,2008: 52-53)

Joseph Nicéphore Niépce, tarihte'ki ilk fotoğraf çekimini; 1826 yılında kurşun-kalay karışımı bir plakaya, bitümen denilen ışığa duyarlı bir madde ile gerçekleştirmiştir. sekiz saatlik bir pozlandırmayla elde edilen görüntü fotoğraf ve yüzey üzerine görüntü oluşturma fikrinin yaygınlaşmasının önünü açmıştır.

Marcel Duchamp ile nesnenin kendisi de artık bu Avangart bakışın bir sonucu olarak bu kesik kesik montajın bir parçası haline gelmeye başlamış ve Andy Warhol ile birlikte de yeni bir anlatım dilinin geliştirmeleri yine beraberinde baskı tekniğinin çoğaltmalarla varlığı ve çoğaltılan imge'nin kendisi Fotoğraf da dahil olmak üzere görsel sanatın birer parçası haline geldiği açıkça görülmektedir.

Marcel Duchamp ve Andy Warhol; modern sanatın öncüleri olarak bilinirler. Klasik üretim yöntemleri ile var olan plastik sanatlara kavramsal bakış açısını kazandırarak modern dünyanın yeni sanat akımının altına imzasını atmışlardır. Marcel Duchamp'a göre fikir görselden daha önce gelir. Pisivuar'ı modern sanatın dönüm noktalarındandır.

Andy Warhol, Pop-Art akımının en önemli temsilcidir. Kavramsal sanata katkısı değerlidir. Seri üretim ve nesnelere sıklıkla kullanan sanatçı modern sanatın öncülerindedir.

DEĞİŞEN ALGILAR VE GÖRME BİÇİMLERİ

Grafik ve Fotoğraf sanatçısının parçalanmış imge'lerin adlandırılması ile ilgili bütünü yeniden biçimlemesi bu yeni Avangard bakışın bir sonucu olarak gözlemlenmektedir. Özellikle geliştirilen yeni yazılımlarla görsel çalışmaların hızlı ve olabildiğince hür üretim yöntemleri ile üretilmesi, günümüzün Grafik ve Fotoğraf

Sanatçısı için hayalleri ile sınırlı bir alanda dijital çağın sanatını geliştirdikleri gözlemlenmektedir. (Bkz. Görsel 1-2-3-4-5-6-7)

Görsel 1. Ahmet Süreyya Koçtürk, "Ada", 40 cm x 40 cm 300 dpi, Dijital Çalışma, 2014.

Kaynak: *Düş ve Gerçek* s:123.

Görsel 1 deki çalışmada hedefine ulaşmak için mücadele eden bireyin engellere rağmen amacından vazgeçmediği, bunun için çabaladığı anlatılmak istenmiştir.

Adobe Photoshop programında farklı zamanlarda çekilen görseller bir alan üzerinde kompozite edilmiştir. Bu görseller gökyüzü, deniz yüzeyi, deniz altı, kayalık,

FOTOGRAF SANATI ÇERÇEVESİNDE DEĞİŞEN ALGILAR VE GÖRME BİÇİMLERİ

stüdyo ortamında çekilen model ve yumurtadan oluşmaktadır. Farklı renklerde olan bu görseller düşünülen tasarım doğrultusunda renk düzeltilmesi yapılarak bir bütünlük sağlamıştır. Tasarım sürecinde renk, doku, perspektif, ışık ve en önemlisi hayal gücü gerektiren bir çalışmadır.

Görsel 2. Ahmet Süreyya Koçtürk, "Beygir Gücü", 40 cm x 40 cm 300 dpi, Dijital Çalışma, 2016.

Kaynak: *Düş ve Gerçek* s;133

Yukarıda görülen çalışma "BEYGİR GÜCÜ" anlamını kuvvetlendiren ve abartan bir çalışmadır. Görselde lokomotif at ve duman fotoğrafları kullanılmıştır. Photoshop programında açılan alanda lokomotif ve at görseli dekupe edilerek yerleştirilmiş, duman

ve buhar görselleriylede tasarlanan kompozisyon tamamlanmıştır. Renk olarak gri tonlar kullanılarak endüstri ve güç anlamı kazandırılmıştır.

Görsel 3. Ahmet Süreyya Koçtürk, "Toprağın Parmakizi", 40 cm x 40 cm 300 dpi, Dijital Çalışma, 2004. **Kaynak:** *Düş ve Gerçek* s;37

Çalışma, toprağın parmak izi, sembolik olarak üretilen tarım ürününü simgelemektedir. Tarıma elverişli olmayan dar bir alanda yapılan mücadele sembolize edilmektedir.

Üç ayrı fotoğraf kullanılarak tasarlanan bu çalışma, parmak izi, yukardan çekilmiş arazi ve çapa yapan insanlardan oluşmaktadır. Sadece insan figürleri dekupe edilmiştir.

Siyah beyaz olarak çalışılması, kompozisyona nostalji bir hava verme amaçlıdır.

Görsel 4. Ahmet Süreyya Koçtürk, "Umut Denizi", 40 cm x 40 cm 300 dpi, Dijital Çalışma, 2014.

Kaynak: *Düş ve Gerçek* s;94-95

Hayatta tutunduğu herşey elinde kalan bir insanın hiçbir zaman umudunu kaybetmeden hayatta kalmayı simgeleyen bu çalışmada umudu renkli şemsiye temsil etmektedir. Mavi deniz üzerindeki her şemsiye tek tek değişik açılarda stüdyoda çekilerek dekupe edilmiş ve rengi değiştirilmiştir. Stüdyo ortamında perspektife uygun çekilen model fotoğrafı ise dekupe edilerek kullanılmıştır. Zor bir çalışma olması, amacı büyük ölçüde desteklemiştir.

Görsel 5. Ahmet Süreyya Koçtürk, "Son Umut", 40 cm x 40 cm 300 dpi, Dijital Çalışma, 2006.

Kaynak: *Düş ve Gerçek* s:59

Tarım, emek ve zor koşullarda yaşam savaşı veren üreten insanların dramını mizah ölçüleri içinde anlatan çalışmadır. Dünyada tarım alanlarının giderek azalması, üretimin azalması, üretilen yiyeceğin yetersiz kalmasını yeren bir çalışmadır. Deniz ortasında tarım yapılması insanların imkânsızlıklarını simgelemektedir. Kara görseli deniz görseliyle birleştirilmiş ve dekupe edilmiş tarım yapan insan görseli uygun bir açıyla kompozisyona yerleştirilmiştir.

Siyah beyaz olarak çalışılması, kompozisyona nostalji bir hava verme amaçlıdır.

Görsel 6. Ahmet Süreyya Koçtürk, "Saklı Ada", 40 cm x 40 cm 300 dpi, Dijital Çalışma, 2017.

Kaynak: *Düş ve Gerçek s;142*

Bu çalışma yalnızlığın karamsarlığın ve çaresizliğin aydınlığa doğru açılmasıdır. Deniz ortasındaki sisler içindeki ada ışığa doğru açılma yapmaktadır. Bu tasarımda derinlik duygusu uyandırmaktadır. Tasarımda deniz görseli üzerine ada görseli perspektife uygun olarak yerleştirilmiş ve sis görselleri ile duygu yüklenmiştir. Ters ışıkta çekilen figür fotoğrafı ise etrafı silinerek yerine konulmuştur. Sağ tarafta görünen tekne fotoğrafı dekupe edilerek etkiyi kuvvetlendirme amaçlı kullanılmıştır.

Görsel 7. Ahmet Süreyya Koçtürk, "Salıncak", 40 cm x 40 cm 300 dpi, Dijital Çalışma, 2017.

Kaynak: *Düş ve Gerçek* s;122

Yalnız olmasına rağmen mutlu, kendini etraftan soyutlamış küçüklüğünü yaşayan bir insan portresi. Kayalık görsellerden oluşturulan mekan, deniz ve sislerle daha duygusal bir ortam yaratmıştır. Salıncak ve model stüdyo ortamında çekilerek dekupe edilmiştir. Deniz, gökyüzü ve kayalık görselleri renkleriyle oynanarak gün batımı duygusu verilmiştir.

FOTOGRAF SANATI ÇERÇEVESİNDE DEĞİŞEN ALGILAR VE GÖRME BİÇİMLERİ

Görselin montajlanması nihayetinde kolajı yeniden oluşturulan anlatım şekilleridir ki bu sanatın kendisini yeniden adlandırması ve yeniden üretmesi fikrine kanıt teşkil etmektedir.

Merkezi ABD'de Kaliforniya eyaletinde bulunan dünyanın en büyük Grafik ve Medya yazılımları firması Adobe Systems tarafından üretilen uygulamalardan özellikle Adobe Photoshop ve Adobe Illustrator gibi yazılımlar; imge'nin oluşturulmasında ve yorumlamasında olabildiğince hür üretim yolları sunmaktadır.

SONUÇ

Yeni teknolojilerle birlikte sosyal topluluklarda ki değişimler ve yeni yaşam şekilleri bu yeni hızlı yaşamın birer sonucu olarak gözlemlenmektedir. Hızlı yaşam formları ile geliştirilen yeni iletişim dilleri ile birlikte yeni algılar, yeni değerler oluşmakta olduğu görülmektedir.

Sanat gelişen bu yeni algılar ve yeni yaşam formları karşısında kendisini yeniden biçimlendirmek zorunda kalmaktadır. Görsel sanatlarda özellikle fotoğraf ve grafik sanatında; teknolojik üretim teknikleri ile bu belirgin şekilde kendisini göstermektedir.

Grafik ve fotoğraf sanatçısının parçalanmış imge'lerin adlandırılması ile ilgili bütünü yeniden biçimlemesi ve yeni bu Avangard bakışı kaçınılmazdır. Özellikle geliştirilen yeni yazılımlarla görsel çalışmaların hızlı ve olabildiğince hür üretim yöntemleri ile üretilmesi, günümüzün grafik ve fotoğraf sanatçısı için hayalleri ile sınırlı bir alanda dijital çağın sanatını geliştirdikleri gözlemlenmektedir.

Çalışmalarda bir fotoğrafta birden fazla resim kullanılar gerçeküstü bir resim sanatı çalışması ortaya çıkarılmıştır.

KAYNAKÇA

Kitaplar

Robins, K. (2013). Görmenin Kültür ve Politikası, 2. Basım, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Wands, B. (2006). Dijital Çağın Sanatı, İstanbul: Akbank Kültür ve Sanat Dizisi.

Benjamin, W. (2012). Fotoğrafın Kısa Tarihi, (Çev: O. Akınhay), 1.Basım, İstanbul, Agora Kitaplığı.

Kılıç, L. (2008). Fotoğraf ve Sinemanın Toplumsal Tarihi, 1: Basım, Ankara, Dost Kitapevi.

Koçtürk, A.S. (2017). Düş ve Gerçek, 1. Basım, İstanbul, Alternatif Yayınları. (2017a s.123; 2017b s.133; 2017c s.37; 2017d s.94-95; 2017e s.59; 2017f s.142; 2017g s.122).

İnternet

1- https://tr.wikipedia.org/wiki/Sputnik_1

2- https://tr.wikipedia.org/wiki/Tim_Berners-Lee

3- https://tr.wikipedia.org/wiki/%C4%B0internet%27in_tarihi

4- <https://Youtube.com/> Çağdaş Sanatta Alternatif Uygulamalar: Baskı ve Kolaj // Söyleşi (Erişim Tarihi: 20.07.2017)

Tim Burners Lee: <http://webfoundation.org/about/sir-tim-berners-lee/> Erişim Tarihi: 22.10.2017

Weill A., 2007, Grafik Tasarım, S.14

Aktulum, 2016:1-6, Yeni Türk Edebiyatı Araştırmaları s.3-18.

Prof. Dr. Kubilay AKTULUM, 2016, Ocak-Haziran, Yeni Türk Edebiyatı Araştırmaları, s.3-18.